

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar.) — Deložniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabilo.

Vsi prečastiti udje kat. tiskovnega društva se uljudno vabijo na občni zbor, ki bo 27. apr. t. l. ob 10. uri predpoldnem v dverani slov. čitalnice v Mariboru zboroval. Volil se bo nov odbor, govorilo o tem, kako bi se prihranjeni denar v smislu društva na prid slovenskega ljudstva obrnil.

Dr. Jan. Križanič,
predsednik.

Nekoliko drobtinice djanske enakopravnosti Slovence.

Tu pa tam začelo je se godrnjati pri nas, češ, da nam naši državni poslanci, za čijih izvolitev smo veliko pretrpeli, ničesar ne priporijo glede na djansko izpeljavo narodnih naših potreboč in zahtev. Godrnjanja ne moremo po vsem grajati. Saj vemo, kako težko lačen čaka na obed. Toda odobriti ga tudi ne moremo in tudi nikakor nečemo. Potrpenja nam je treba. Zadovoljiti se nam je z majhnimi uspehi, to pa tem bolje, ako vidimo, da služijo kot podlaga in pogoj bodoče popolne zmagi. S tem pa ni rečeno, da bi le za las prenehali naglašati svojih zahtev. Trkati in tirjati moramo še trdneje, dokler ne proderemo do vsestranske narodne enakopravnosti.

Slovenski poslanci držijo se trdno še dende-nešnji tega, kar je naš narod zahteval kot pogoj svojega obstanka in napredka uže l. 1848 in l. 1861, namreč: popolno praktično izvršitev narodne enakopravnosti za Slovence, tedaj uvedenje slovenskega jezika v šole in urade. L. 1873 izvolili smo v državni zbor 9 poslancev. Opravili niso nič. Njihovim besedam so se nemški liberalci ravno tako posmehovali, kakor govorom prejšnjih poslancev. Liberalni ministri bili so pa gluhi ali so vse metali pod klop. Predlanskim smo izvolili 14. poslancev. Ti so se pridružili nemškim konservativcem, ki se vrstijo okolo grofa Hohenwarta, ter se zvezali s českimi in poljskimi poslanci v to svrbo, da potisnejo nem-

ško-liberalne ustavake v manjšino. Sprva je to prav rodo šlo. Zmagovali so le s peščico glasov. Toda v teku dveh let utrdili so se tako in vsestranski porazumeli, da imajo vselej gotovo večino. Naših 14 poslancev je vrlo pripomagalo. Nikoli se niso izneverili večini tako, da bi jo bili v nevarnost spravili. In to je bilo modro ter je vsega priznanja in hvale vredno. Le pomislimo, kaj bi se zgodilo, ko bi trmoglavo hoteli hoditi svojo pot in glasovati zoper ministerstvo grof Taaffejevo, ker jim to vseh želja precej ne izpolni? No 14 jih je. Ko bi izneverivši se avtonomistične večini potegnoli z nemškimi liberalci, zgubili bi prvi 14 glasov, a drugi pridobili 14. To dela razloček 28 glasov. Nasledek temu bi bil, da bi pomagali najzagrinejšim našim sovražnikom do zmage. Minister Taaffe bi ali odstopil ali razpustil državni zbor in s silnim pritiskom vladinim pomagal nemškej liberalnej stranki do popolne zmage. Prišli bi zopet pod nemško-liberalni kap! Takšna politika bila bi pravi politični greh! Podobni postali bi naši poslanci tistej babi, ki je v svojej nevolji, da njej je kokoš vsaki dan le po eno jajce znesla, zarezala kuri vrat, češ, da bo sedaj vsa jajca naenkrat dobila.

Hvala Bogu, takšni politikarji naši poslanci niso bili in tudi ne bodo. Oni so iskali najprej močnih zaveznikov. Našli jih so in sedaj se jih trdno držijo. Vsak moder Slovenec jim more in mora prav dati. Kajti ob enem držijo nasprotnike v manjšini pa tudi svojo stališče krepijo in za svoje volilce, za slovensko ljudstvo, marsikaj dosežejo, česar bi drugače doseči nikedar ne mogli. Lani sprejela je zbornica resolucijo dr. Vošnjakovo: naj se uvede slovenski jezik v učiteljišča (preparandije) in srednje šole (gimnazije in realke) na Slovenskem. Naučni minister je vsled tega prisiljen bil premišljevat, kako bo temu ustrezal. Vprašal je našega rojaka, iz Maribora od nemčurjev Brantstetterja in Seidla izgnanega, g. profesorja Šumana, naj mu izdela načrt, kako bi se dala izvršiti omenjena resolucija. G. profesor je sestavil res izvrstno in temeljito pre-

mišljeno in modro nasnovano spomenico, ki je bila od g. ministra pohvalno sprejeta. Poslanci dr. Tonkli, Nabergoj in dr. Vitezič so se posebič potegovali za nas, a naposled vsi poslanci po g. vitezu Schneid-Treuenfeldu tirjali od ministra dr. Pražaka pomoči zoper sodnije, ki nečejo slovenskih vlog sprejemati. Sedaj čujemo, da izide kmalu okrožnica, ki bo sprejemanje slovenskih vlog zaukaževala, a g. minister Konrad je prvo drobtinico djanske enakopravnosti Slovincem nadrobil. V dokaz navajamo sledeči najnovejši njegov ukaz.

Dne 1. aprila 1881 štev. 2178 je naučni minister baron Konrad-Eibesfeld, gojenec slovenskega pisatelja dr. Murka, zaukazal vpeljati slovenščino kot učni jezik za nekatere predmete v ljubljanskem pripravnišči za ljudske učitelje in učiteljice tako-le: 1. v slovenščini se ima podučevati: a) v moškem oddelku: veronauk, slovenski jezik, matematika geometrično risanje, naravoslovje, sadjerejstvo in metodika, b) na ženskem oddelku: veronauk, slovenski jezik, aritmetika, geometrično oblikoslovje, ženska ročna dela in metodika. 2. Vsi drugi predmeti podučevati se imajo v nemškem jeziku, 3. Pri poduku v petji rabiti se imajo nemške in slovenski pesni, 4. Pri vseh predmetih se ima ozir jemati na nemška in slovenska imena ali terminologijo; ravno tako se ima ozir jemati v praktičnih vajah in pismenih nalogah na oba deželna jezika. Ta naredba stopiti ima v moč s pričetkom prihodnjega šolskega leta 1881/82.

To je prva drobtinica djanske ravnopravnosti dane Slovincem. Sprejememo jo z veseljem proti temu, da nam postane prvi korak in stopnica do popolne enakopravnosti. Najprvle želimo podobnega zaukaza za učiteljske v Mariboru!

Slovenskim svojim poslancem pa smo dolžni obraniti vse zaupanje, čast in hvalo!

Govor poslanca barona Goedelnja za polajšanje gruntne davka na Štajerskem.

II. Dobro sprevidim, da vlada stori kolikor le mogoče, da bremena olajša onim posestnikom, ki dobijo sedaj večji gruntni davek. Zlasti povdarja, da bo ozir jemala na uspeh pri reklamacijah. Prav in dobro. Vendar ta uspeh je še neznan. Ako pa obveljajo g. Schaupovi nasveti, tedaj vemo, za koliko se bremena olajšajo štajerskim posestnikom pri gozdih, planinah, pašnikih in travnikih. Zato sem prisiljen glasovati za te nasvete. Vendar gledé na želje, koristi in potrebe svojih volilcev, ki so v ogromnem številu vinogradarji, prosim tudi tem olajšav dovoliti. Neizmerno potrebni jih so. Čisti prihodek štajerskih vinogradov je previsoko vcejen. V mariborskem okraji bode vinogradom, ki so v II. vrsti, davek pozvišan do

blizu 300%. Po starem katastru je plačati dače 11 fl., sedaj 32 fl. Ena joha da poprek le 2 štrtinjaka mošta. Od preše prodani štrtinjak velja 40 fl. Joha daje tedaj 80 fl. dohodka. Temu je treba 63 fl. potroškov odšteti. Ostane toraj čistega dohodka ne 42 fl. ali 44 fl., ampak 17 fl. No, in kde so pa nesreče po toči, mrazovih, nalivih, plazih itd.?

Res obžalovanja vredni so naši vinogradarji, da so jih cenilne okrajne in deželne komisije tako grozno visoko vcepile. V drugih deželah so možje veliko bolj modro vcejevali. V Krškem na Kranjskem je I. razred nastavljen na 20 fl. 50 kr., II. na 15 fl. 50 kr. in III. na 11 fl. 50 kr. V Mariboru pa kaže I. razred 42 fl., v Ptuji 44 fl., v Ljutomeru 38 fl. 50 kr. V Gorici ima I. oddelek v I. razredu 25 fl., v II. 16 fl., v III. 9 fl. Ravno tam v II. oddelku kaže I. razred 25 fl., II. 20 fl., III. 14 fl. V Kopru v Istriji, kder izvrstni „Refoško“ zori, odmerjenih je za I. razred 20 fl., za II. 15 fl. 50 kr., za III. 11 fl. 50 kr., v Primorskem Jeseni I. 21 fl., II. 15 fl., III. 10 fl., v Spletu v Dalmaciji, kder se prideluje dobra kapljica „Vugavska“ I. 14 fl. 50 kr., II. 11 fl. 50 kr. in III. 8 fl. 50 kr. blizu Dobrovnika I. 9 fl., II. 6 fl. III. 4 fl., blizu Zadra I. 9 fl., II. 5 fl. 30 kr., III. 4 fl. Tako nizko vcejeni so vinogradi, o katerih ves svet zna, da rodijo izvrstnih vin, a pri nas so tarife tako neprimerno visoko nastavljene!

Slavna gospoda, iz povedanega je dovolj jasno, kako neugodna da je nova vceinitva štajerskim vinogradarjem. Zatoraj prosim, blagovolite na to ozir vzeti in sprejeti Schaupov predlog, kakor ga jaz slavnej zbornici štajerskim vinogradarjem na korist prenašenega svetujem: za Štajersko se znižajo tarife pri travnikih za 5%, pri pašnikih in planinah za 5% pri gozdih in vinogradih pa za 20%.

Tako je naš poslanec g. baron Goedel javno govoril in pokazal, da mu je veliko več mar za koristi svojih volilcev, kakor pa liberalnim kričanjem, ki so celo nevoljo novega gruntne predelavanja zakrivali in nas po previsokih vceinitvah spravili v nesrečo, iz katere še nam niti cesar več pomagati ne morejo. Ščuvati, naše poslance obrekovati, legati, to je liberalcem od nekdaj v navadi, ali ljudem pomagati in bremena olajšati, tega pa ne znajo in pogosto niti nečejo!

Gospodarske stvari.

Čebeloreja.

Nekoliko let sem se je na polji kmetijstva po ustanovitvi kmetijskih zavodov, po izobraževanju gospodarskih društev, razširjanji kmetijskih časnikov i listov, napravljanji razstav, strokovnjaških tečajev i dopolnjenji gospodarskega postavodajstva, mnogo storilo. Prospeli vsi prizadevanji se